

This shiur is dedicated by the family of
Dr. Chuck Feldman ז"ל
 In memory of an exemplary model of dedication to family, community, and Torah education.

שמות פרק כח פסוק ב

וְעִשִּׂיתָ בְּגָדֵי קָדֹשׁ לְאַהֲרֹן אַחִידָה לְכַבֹּד וּלְתַפְאֶרֶת :

רמב"ן

לכבוד ולתפארת - שיהיה נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים, כמו שאמר הכתוב כחתן יכהן פאר (ישעיה סא י),

כי אלה הבגדים לבושי מלכות הן, כדמותן ילבשו המלכים בזמן התורה, כמו שמצינו בכתנת ועשה לו כתנת פסים (בראשית לו ג), שפירושו מרוקמת כדמות פסים, והיא כתונת תשבץ כמו שפירשתי, והלבישו כבן מלכי קדם. וכן הדרך במעיל וכתנת, וכתוב ועליה כתנת פסים כי כן תלבשנה בנות המלך הבתולות מעילים (ש"יב יג יח), ופירושו כי עליה כתנת פסים נראית ונגלית, כי המנהג ללבוש בנות המלך הבתולות מעילים שתתעלפנה בהן, ונמצא שכתנת הפסים עליה מלבוש עליון, ולכן אמר וכתנת הפסים אשר עליה קרעה :

והמצנפת ידועה גם היום למלכים ולשרים הגדולים, ולכן אמר הכתוב בנפול המלכות הסר המצנפת והרם העטרה (יחזקאל כא לא), וכן כתוב וצניף מלוכה (ישעיה סב ג), וכך יקראם הכתוב פארי המגבעות (להלן לט כח), וכתוב פארי פשתים יהיו על ראשם (יחזקאל מד יח), שהם פאר ושבח למכתירים בהם. והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב והמניכא די דהבא על צוארך (דניאל ה טז). והציץ נזר המלכים הוא, וכתוב (תהלים קלב יח) יציץ נזרו. והם זהב וארגמן ותכלת, וכתוב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, וכתוב (דניאל ה טז) ארגוונא תלבש והמניכא די דהבא על צוארך. והתכלת גם היום לא ירים איש את ידו ללבוש חוץ ממלך גוים, וכתוב (אסתר ח טו) ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, והתכריך הוא המעיל שיעטף בו :

ועל דרך האמת, לכבוד ולתפארת, יאמר שיעשו בגדי קדש לאהרן לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם ולתפארת עזם, כדכתיב (תהלים פט יח) כי תפארת עזמו אתה. וכתוב (ישעיה סד י) בית קדשנו ותפארתנו אשר הללך אבותינו, וקדשנו הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל, ועוד נאמר (תהלים צו ו) עוז ותפארת במקדשו, וכן לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד (ישעיה ס ג), שיהיה מקום המקדש מפואר בתפארת, ומקום רגליו, שהוא מקום בית המקדש, מכובד בכבוד השם. וכן ובישראל יתפאר (שם מד כג), שיהיה מראה ומיחד בהם תפארתו, וכן אמר למטה גם בבגדי הבנים כלם לכבוד ולתפארת (להלן פסוק מ), ואמר בקרבנות יעלו על רצון מזבחי ובית תפארת אפאר (ישעיה ס ז). והנה המזבח רצונו, והכבוד בית תפארתו. והיו הבגדים צריכין עשייה לשמן, ויתכן שיהיו צריכין כוונה, ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאתיו רוח חכמה, שיבינו מה שיעשו. וכבר אמרו (יומא סט א) דמות דיוקנו מנצח לפני בבית מלחמתי :

אסתר פרק ד

(א) וּמְרַדְּכִי יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה וַיִּקְרַע מְרַדְּכִי אֶת בְּגָדָיו וַיִּלְבֹּשׂ שָׂק וַיָּצֵא וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדֹלָה וַיִּמְרָה :
 (ב) וַיָּבֹא עַד לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ כִּי אֵין לָבֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלִבוּשׁ שָׂק : (ג) וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם אֲשֶׁר דָּבַר הַמֶּלֶךְ וַדָּתוּ מִגִּיעַ אֲבָל גְּדוֹל לַיהוּדִים וְצוּם וּבְכִי וּמִסָּפָד שָׂק וַאֲפֹר יֵצֵעַ לְרַבִּים : (ד) וּתְבוּאֵינָה וְתְבוּאָנָה נִעְרוֹת אֲסֹתֶר וְסָרִיסָיָה וַיִּגִּידוּ לָהּ וַתִּתְחַלְחַל הַמֶּלֶכָה מְאֹד וַתִּשְׁלַח בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁ אֶת מְרַדְּכִי וּלְהַסִּיר שָׂקוֹ מֵעַלָּיו וְלֹא קָבַל : (ה) וַתִּקְרָא אֲסֹתֶר לְהִתְדַּף מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הָעֵמִיד לִפְנֵיהָ וַתִּצְוָהּ עַל מְרַדְּכִי לְדַעַת מַה זֶה וְעַל מַה זֶה : (ו) וַיָּצֵא הִתְדַּף אֶל מְרַדְּכִי אֶל רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמֶּלֶךְ : (ז) וַיִּגְדַּל לֹו מְרַדְּכִי אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרָהּ וְאֶת פְּרִשְׁת׃ הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמֵן לְשָׂקוֹל עַל גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בִּיהוּדִים בְּיְהוּדִים לְאַבְדָּם : (ח) וְאֶת פְּתִשְׁגֹן כְּתָב הַדָּת אֲשֶׁר נָתַן בְּשׁוֹשָׁן לְהַשְׁמִידֵם נָתַן לֹו לְהִרְאוֹת אֶת אֲסֹתֶר וּלְהַגִּיד לָהּ וּלְצִוּוֹת עָלֶיהָ לָבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֵּן לֹו וּלְבַקֵּשׁ מִלִּפְנֵיו עַל עֲמִיה : (ט) וַיָּבֹא הִתְדַּף וַיִּגְדַּל לְאַסֹּתֶר אֶת דְּבָרֵי מְרַדְּכִי :

רש"י

(א) **ומרדכי ידע** - בעל החלום אמר לו שהסכימו העליונים לכך לפי שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר ושנהנו מסעודת אחשוורוש : (ב) **כי אין לבוא** - אין דרך ארץ לבוא אל שער המלך בלבוש שק : (ג) **דבר המלך ודתו** - כשהשלוחים נושאי הספרים עוברים שם נתנה הדת בעיר : (ז) **פרשת הכסף** - פירוש הכסף : (יג) **אל תדמי בנפשך** - אל תחשבי כמו (במדבר לג) והיה כאשר דמית, אל תדמי בנפשך אל תהי סבורה להמלט ביום ההריגה בבית המלך שאין את רוצה לסכן עצמך עכשיו על הספק לבא אל המלך שלא ברשות : (יד) **ומי יודע אם לעת כזאת הגעת** - ומי יודע אם יחפוץ ביד המלך לשנה הבאה שהוא זמן ההריגה : **לעת כזאת** - שהוא היה עומד בניסן וזמן ההריגה באדר לשנה הבאה : **הגעת למלכות** - אם תגיע לגדולה שאת בה עכשיו : (טז) **אשר לא כדת** - שאין דת ליכנס אשר לא יקרא, ומ"א אשר לא כדת שעד עתה באונס ועכשיו ברצון : **וכאשר אבדתי אבדתי** - וכאשר התחלתי לילך לאבוד אלך ואמות, ומ"א כאשר אבדתי מבית אבא אובד ממך שמעכשיו שאני ברצון נבעלת לגוי אני אסורה לך : (יז) **ויעבר מרדכי** - על דת להתענות ביי"ט ראשון של פסח שהתעני י"ד בניסן וט"ו וט"ז שהרי ביום י"ג נכתבו הספרים :

למְרַדְּכִי אֶת דְּבָרֵי אֲסֹתֶר : פ (יג) וַיֹּאמֶר מְרַדְּכִי לְהַשִּׁיב אֶל אֲסֹתֶר אֶת הַמֶּלֶךְ לְהַמְלִיט בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְהוּדִים : (יד) כִּי אִם הִחְרַשׁ תִּחְרִישִׁי בַּעַת הַזֹּאת רֹוח וְהִצְלָה יַעֲמוּד לַיהוּדִים מִמְּקוֹם אַחֵר וְאֶת וּבֵית אֲבִיךָ תִּאֲבָדוּ וּמִי יוֹדֵעַ אִם לְעַת כְּזֹאת הַגְּעַת לְמַלְכוּת : (טו) וַיֹּאמֶר אֲסֹתֶר לְהַשִּׁיב אֶל מְרַדְּכִי : (טז) לָךְ כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאֶל תֹּאכְלוּ וְאֶל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִלְחָה וְיוֹם גַּם אֲנִי וְנַעֲרָתַי אֲצוּם כֵּן וּבְכֵן אָבֹא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כְּדַת וְכִאֲשֶׁר אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי : (יז) וַיַּעֲבֵר מְרַדְּכִי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוְּתָהּ עָלָיו אֲסֹתֶר :

אסתר פרק ה פסוק א

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בַּיִת
הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בַּיִת הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ
בַּבַּיִת הַמְּלָכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבַּיִת :

רש"י

(א) **מלכות** - בגדי מלכות ורבותינו אמרו שלבשתה רוח
הקדש כמו דאת אמר (דברי הימים א י"ב) ורוח לבשה את
עמשי :

יונה פרק ג

(ד) וַיִּחַל יוֹנָה לְבוֹא בְעִיר מְהֵלֶּךָ יוֹם אֶחָד וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר עוֹד
אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּנְוָה נְהַפְכָת : (ה) וַיֹּאמְרֵנוּ אַנְשֵׁי נִינְוָה בְּאֱלֹהִים
וַיִּקְרָאוּ צוֹם וַיִּלְבְּשׁוּ שָׂקִים מְגֹדוֹלָם וְעַד קִטְנָם : (ו) וַיִּגַע הַדָּבָר
אֶל מֶלֶךְ נִינְוָה וַיִּקָּם מִכִּסְאוֹ וַיַּעֲבֹר אֶדְרֵתוֹ מֵעֲלָיו וַיִּכַּס שָׂק
וַיֵּשֶׁב עַל הָאָפֶר : (ז) וַיִּזְעַק וַיֹּאמֶר בְּנִינְוָה מִטַּעַם הַמֶּלֶךְ וַיִּגְדְּלוּ
לְאֹמֶר הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה הַבֶּקֶר וְהַצֹּאן אֵל יִטַּעְמוּ מְאוּמָה אֵל
יָרְעוּ וּמִים אֵל יִשְׁתּוּ : (ח) וַיִּתְכַּסּוּ שָׂקִים הָאָדָם וְהַבְּהֵמָה
וַיִּקְרָאוּ אֶל אֱלֹהִים בְּחִזְקָה וַיֵּשְׁבוּ אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הֲרַעָה וּמִן
הַחֲמָס אֲשֶׁר בְּכַפֵּיהֶם :

רש"י

(ד) **נהפכת** - נחרבת (ולא אמר נחרבת כי נהפכת משמש שתי
לשונות רע וטוב אם לא יעשו תשובה נחרבת, ואם יעשו
תשובה אז נהפכת על אנשי נינוה קאי שיהפכו מרעה לטובה
ויעשו תשובה הג"ה דר"ע) : (ו) **אדרתו** - לבוש יקריה : (ז)
ויזעק - צוה והכריז : **מטעם המלך וגדוליו** - מעצת המלך
וגדוליו ציוו להכריז : (ח) **ויקראו אל האלהים בחזקה** - אסרו
אמהות לבד והולדות לבד אמרו לפניו רבש"ע אם אין אתה
מרחם עלינו אין אנו מרחמים על אלו :